СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 3. Джерзі Сити, Н. Дж., середа, 5-го січня 1938. — No. 3. Jersey City, N. J., Wednesday, January 5, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРЕЗИДЕНТ РУЗВЕЛТ ЗАВЗИВАЄ ДО СПІВПРАЦІ МІЖ РОБІТНИКАМИ І КАПІТАЛОМ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт виголосив до конгресу, що розпочав своє чергове засідання послання, в якому завзиває робітників і капітал до співпраці в ціли привернення добробуту і піднесення національного приходу до сто біліонів (міліярдів) річно. Президент підкреслює, що це не є правдою, начеб уряд давив великий бизнес і не давав йому розвернутись. Уряд тільки старається обмежити шкідливі виступи великого бизнесу, і то не цілого, тільки деяких його галузей. Президент далі завзиває конгрес, щоб застановився над оборонними силами Америки і щоб у тій цілі призначив певні суми для розбудови фльоти. Не було згадки в тому посланні про боротьбу з монополями, тільки була обіцянка, що пізніше в тій справі президент вискаже ясно свою гадку. Назагал це послання було досить умірковане.

КРИТИЧНІ ЗАВВАГИ ДО ПОСЛАННЯ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНГТОН. — Конгресове послання президента конгресмени і сенатори зустріли ріжно. Деякі хвалили його, інші критикували, ще інші приняли мовчанкою. Сенатор Ванденберг сказав, що це послання дуже загальникове. Цілий конгрес, говорив він, бажає того, щоб довести національний річний прихід Америки до сто біліонів річно. Але як це зробити? Цього президент цілком не сказав. Ванденберг додав, що хоч президент нарівні зо всіми бажає двигнути край із занепаду, то своєю політикою, яка не позволяє бизнесові двигнутися, фактично перешкаджає цьому.

ЧЕРГОВІ ЗАВДАННЯ КОНГРЕСУ.

ВАШИНГТОН. — Назагал конгрес має досить діловий характер. Конгресмени хотілиб не тільки радити, але також ухвалювати певні закони. В першій мірі, правдоподібно, піде на наради справа ухвали грошей на розбудову воєнної фльоти. Над тою справою мабуть ніхто не буде багато розводитися, бо більшість демократів і републиканців є того погляду, що в нинішніх непевних часах Америка мусить мати сильну фльоту. Черговою справою буде вбиття проекту конгресмена Лудлова, на основі якого конгрес мав би право виповідати війну щойно по переведенні загально-народнього референдуму. Далі наступлять справи протилинчевого закону та закону про висоту заплат і годин праці.

ВДАЛИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ З ПОСТОЄМ АВТ.

НЮ ЙОРК. — Заряд міста Ню Йорку, щоб улекшити автомобільний рух вулицями міста, заборонив на десятьох вулицях в середині міста стояти автам. Вислід був такий, що тепер значно лекше переїхати місто. Час переїзду тими вулицями зменшився на 60%. Тепер ступнево будуть поширювати заборону на інші вулиці, підшукуючи рівночасно інші відповідні місця для дешевого постою авт.

ВИДВИГАЄ СПРАВУ ПЛЕКАННЯ ЗУБІВ.

НЮ ЙОРК. — На засіданні нюйорської Академії Медицини дентист д-р Джіром Тріер виголосив доклад, у якому сказав, що американські дентисти мусять самі виробити якийсь широкий плян опіки над здоровлям зубів загалу, а не чекати, аж це зробить уряд. Він сказав, що яких 75% американського населення хворіє більше або менше на зуби, а через зуби на якісь інші хвороби. В самому Ню Йорку є 4 і пів міліона таких людей. 25% американського населення в житті не були в дентиста. В Америці є 70,000 дентистів. Щоб усім людям дати зубну поміч, то тих 70,000 мусіли би працювати десять разів стільки, що тепер. Отож, говорив Тріер, це неправда, що дентистична професія є переладована. Щоб використати услуги тих дентистів і заразом принести людям поміч, треба якогось широко закроєного пляну праці.

ПОТІХА ДЛЯ ПИЯКІВ.

НЮ ЙОРК. — Д-р Норман Джолиф подав до відома, що він відкрив новий середник, яким налогові пияниці, що внаслідок сталого пиття стратили смак до їдження, моглиб назад побудити цей смак. Цим середником є вітаміна „Б 1", яка знаходиться в молоці й алькалічних стравах. Цю вітаміну можна добувати і робити з неї певний плин, який можна би було потім купувати в кожнім сальоні. На жадання пючого ресторанник долив би йому цього плину до напитку.

ЗАРОБИЛИ 40,000 ЗЛ. НА ВЕСІЛЬНИХ ДАРАХ.

Хая й Шая Любскі зо Станиславова звертались разураз благальними листами до багатих осіб і фірм, заявляючи, що як наречені не мають засобів, щоб подружитися, й просять матеріяльної помочі. Багато жидів давали їм справді чимáлу поміч. Тоді Хая й Шая брали шлюб у рабіна, а на шлюбі просили своїх добродіїв, щоб приносили ще й весільні дари. Таких шлюбів „витримали" Хая й Шая аж коло 100. За кілька років заробили вони цим робом аж 40,000 зл. Та в Пабяницях рабін не хотів їх звінчати, бо — як казав — уже раз їх повінчав! Хаю й Шаю арештували.

МІСТ ЗА 50 ХВИЛИН.

Швайцарські інжинири можуть похвалитися небувалим технічним рекордом. Великий міст, який перетинає Аар між Солером і Біеном, поставили за 50 хвилин.

Довжина мосту 100 м., вага 240 тон. Міст зготовили в заведеннях у Везе і привезли його на місце на трьох плятформах, спеціяльно приготованих до того. На кожній плятформі містилася третина мосту, довга 33 м.

Велитенські крани підняли готові частини мосту в повітря. Дружини механіків-спеціялістів уставили їх і змонтували за 50 хвилин. Цілу роботу мусіли виконати в такому реченці, щоб не спинювати залізничого руху. Бо саме в тих 50 хвилинах не переїжджає тою лінією ніякий поїзд.

Інсталяція відбулася на час і черговий поїзд переїхав уже новим мостом.

НЕСАМОВИТЕ ПРОТИРЕЛІГІЙНЕ БОЖЕВІЛЛЯ.

Цим разом мова не про СССР, хоч із заголовка кожний міг би догадуватися, що така подія трапилася саме в царстві батюшки Сталіна.

Така подія трапилась у французьких Альпах, куди навіть вплив еспанської революції, не то большевицької, ще не забрив.

Одної ночі мешканців села Комсекель зірвав зо сну алярм дзвона. Коли мешканці повибігали з хат, побачили, що щось палиться коло костела. Коли́ж прибігли під костел, побачили несамовите видовище. Нічний сторож збожеволів підчас служби, вломився до костела, виніс із захристії всі фелони, церковне приладдя та начиння і, посклавши все те накупу, підпалив. Навіжений реготався притім несамовито. Коли́ж вогонь погас, божевільний позбирав недопалені останки і заніс їх знову до костела.

Обурені мешканці хотіли злочинця злінчувати, одначе жандарми, що саме надбігли, завлярмовані вогнем і дзвонами, вирвали його з рук юрби.

Підчас слідства, коли божевільного питали, чому він таке зробив, відповів він спокійно: „Тішуся, що я таке зробив, бо вдалося мені спалити останки чахотки. Тепер ніхто не вмре вже на таку недугу".

Навіженого замкнули в домі божевільних.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ЗА УЗАКОНЕННЯ ЗАКЛАДІВ НА ПЕРЕГОНИ.

Едвард Дж. Келі, посадник міста Шікаго, підписує міський закон („ординанс"), що дозволяє закладатися за кінські перегони. Закон почне обовязувати з днем 6-го січня 1938. Свідком підпису являється лавник (алдерман) Арві.

ЗАСТРІЛИВСЯ ЗОЛОТОЮ КУЛЕЮ.

У Сараєві, Югославія, Магомет Сахінганіч, який з міліонера став убогим чоловіком, застрілився золотою кулею, купленою за останні залишки свого багатства.

ПОДІБНИХ ВИПАДКІВ Є БАГАТО.

Цими днями суддя Тейлор з вищого манітобського суду вирішив, що Петро Молінський з Брокенгед, Ман., назад стане власником фарми, яку він був передав своєму синові Франкові з тим застереженням, що син побудує для родичів осібний дім і буде кормити їх обоє аж до смерти.

До судового процесу між батьком і сином дійшло через те, що син, згідно зо скаргою батька, не виконав тих умов, під якими батько записав синові фарму. Крім того син негарно поводився з родичами.

Суддя, перевіривши скаргу старенького Молінського і його дружини, вирішив, що Франко Молінський має віддати батькові фарму і заплатити кошти судового процесу.

КАТАСТРОФА ЛІТАКА ЧЕРЕЗ НАРОДЖЕННЯ ДИТИНИ.

Бельгійська поліція прийшла до переконання, що причиною розбиття літака у місті Остенда, що на нім згинули одинадцять душ, було це, що в часі лету над Остендою архикнягиня Гессен привела на світ дитину. Летун через те хотів осісти на землю і через мряку налетів на комин одного дому й літак розбився. Між руїнами літака знайшли тіло новонародженої дитини.

НАФТОВА РОПА В ГОРЛИЧЧИН.

В Криві, повіт Горлиці, в копальні „Королівка" довертілися в шибі ч. 9 до значного покладу нафтової ропи. Продукція шибу принесе покищо коло 50 вагонів ропи місячно.

15 ЛІТ ЗА СМЕРТЬ СВОЄЇ ЖІНКИ.

Тома Романчук, що є власником пул-руму в Кирклендлейк, Онт., був засуджений на 15 літ тюрми за вбивство своєї жінки. Подія скоїлася в часі минулих Великодніх Свят. Після пияцької „забави", як зізнало підчас процесу, Романчук напав у кухні на свою жінку та ногами закопав її на смерть. Лава присяжних замінила обвинувачення морду на „вбивство", внаслідок чого суддя Грін покарав Романчука максимальною карою. Інакше був би засуджений на шибеницю.

ПОДРУЖЖЯ КАНАДИЙСЬКИХ ДІВЧАТ.

На основі життєвої статистики в Онтеріо дівчата чужинецького походження здебільш виходять замуж за чоловіків „чужого" походження, або тих, що не походять з їх рідного народу. І так, дві дівчини на кожних три видаються за інородців. Ще фінляндські дівчата вдержують чистоту своєї раси, бо 73 відсотки виходять за фінів. Скандинавські дівчата, а саме данські, шведські і норвезькі, найбільш грішать асиміляцією, бо тільки яких 15% видаються за „своїх". Нове покоління українських дівчат теж щодо того грішить, бо ті дівчата дуже часто дружаться з англійцями, жидами, італійцями, навіть із китайцями (!). Число населення чужого походження в Канаді доходить до половини бритійського.

ВОРОГ СОБАК У ВІННІПЕҐУ.

У кварталах Форт Руж і Кресентвуд міста Вінніпегу якийсь, правдоподібно збочений, чоловік розкидає на вулицях трутину, від якої дотепер згинули 13 собак. Ствердили, що при труїні він уживає стрихніни.

Вінніпеґський щоденник „Трибюн" обіцяв дати сто долярів нагороди тому, хто поможе поліції віднайти ворога собак.

ДАЛІ МРІЮТЬ ПРО „ПОХІД НА КИЇВ"

ЛЬВІВ. — Якийсь Й. Ст. пише у „Веку Новім" про те, що самі українські політики винуваті тому, що нема порозуміння між поляками й українцями. Каже, що ті політики повинні були від 1920 року поступати супроти Варшави так, як поступали за Австрії такі польські патріоти, як Агенор Голуховскі чи Дашинські, супроти Відня, довівши вкінці до австрійсько-польського порозуміння. Але ще все не пропало. Ще, пише Й. Ст., можна українцям веднати симпатії поляків, але тільки тоді, коли „спопуляризують" між поляками „марш на Київ". Тим здобулиб українці, пише згаданий автор, серця тих поляків, що „бажають польської експанзії на схід".

ЯК ПОЛЯКИ НАРУШУЮТЬ СВОЇ ВЛАСНІ ЗАКОНИ

ЯРОСЛАВ (Галичина). — З ріжних сіл ярославського повіту надходять зажалення, що війти та польські власті відмовляються потверджувати підписи батьків українських дітей на шкільних деклярацях за українську мову навчання. Повітовий Союз „Рідної Школи" інтервенював у повітового старости у цій справі, але це не помагає. Староста заявив, що йому шкільний плебісцит не подобається, бо він „розбурхує національні антагонізми" і тому він заборонив війтам легалізувати підписи. За кожну жалобу жадає він іще незаконно 5 зл. титулом стемплевої оплати.

ПРИСУД У ПРОЦЕСІ КОМУНІСТІВ.

ТЕРНОПІЛЬ (Галичина). — Польська Агенція Телеграфічна подає, що польський окружний суд у Тернополі видав присуд у процесі проти 51 осіб, обвинувачених у приналежності до Комуністичної Партії Західньої України. Засуджено 37 осіб. Передову ролю відгравали два жиди: Шапсе Гінзельштайн і Сруль Воль. Обидва дістали найвищу кару: перший пять років тюрми, другий шість.

НЕ ДАВАЛИ ПРОЧИТАТИ ВОТУМУ НЕДОВІРЯ.

КАЇРО (Єгипет). — Бувший премієр Нагас Паша, націоналістичний лідер, хотів прочитати вотум недовіря теперішньому кабінетові міністрів, на чолі якого стоїть д-р Агмед Магер. У парляменті погашено світла, щоб Нагас Паша не міг читати. Тоді його прихильники почали світити сірниками, і резолюцію прочитано. По прочитанні націоналістичні посли почали виходити з салі нарад, щоб не слухати розпорядку про розвязання парляменту.

ПРОВІДНИК ФРАНЦУЗЬКИХ ФАШИСТІВ ВИГРАВ.

ПАРИЖ. — Бувший французький премієр Тардіє виявив свого часу, що полковник Франсоа де ля Рок, провідник бувшої фашистівської організації „Вогнений Хрест", побирав від уряду гроші, обіцюючи за те попирати уряд. Це дало привід до ріжних пресових атак, звернених проти полковника де ля Рока, який знову запізвав тих, що його найбільше знеславлювали, перед суд. Були ними дві газети: монархістична і комуністична. Суд засудив за те Леона Доде, провідника монархістів, на 6,000 франків, другого монархіста на 2,000 франків, а комуністичну газету на заплачення 2,000 франків.

У СОВЄТАХ, ЯК ЗВИЧАЙНО: ДАЛІ РОЗСТРІЛЮЮТЬ.

МОСКВА. — Розстрілено 8 урядовців з „автономної" вірменської републики, які займали в тій країні найвищі урядові становища. Від присуду не було відклику. Закинено їм, що хотіли відірвати Вірменію від звязку з Советами. Сім дальших урядовців ожидають такого самого присуду і розстрілу.

ВЖЕ НЕ ВІДВІДУЮТЬ СОВЄТІВ.

ЛОНДОН. — Ніхто з англійців не квапиться відвідувати тепер Совєти. Супроти цього замкнено совєтське туристичне бюро, яке функціонувало вже 6 років.

ЖИДИ ВТІКАЮТЬ З РУМУНІЇ.

ВІДЕНЬ. — Віденські великі готелі вже заповнені жидівськими багатирями з Румунії. Це допероа перші втікачі: ті, що мали велику готівку. За ними, як тут надіються, прибуде велика маса жидів, що лякається переслідувань з боку нового уряду в Румунії, на чолі якого стоїть великий антисеміт Октавіян Гога.

НЕ ДОПУСКАЮТЬ ЛИТОВСЬКИХ ГАЗЕТ.

ВАРШАВА. — Заборонено доступ до Польщі чотирьом литовським газетам. Між ними є два литовські часописи з Америки: один, що виходить у Вустер, Масс., а другий, що виходить у Шікаго.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЦЕ ТОЙ ПЕРВИЙ...

Совети надіслали до Америки нову фільму. Тим разом уже не з життя пролетарів, але царів. Ця нова фільма зветься „Петро І."

Коли хто про це почує, то готов собі відразу уявити, що це певно большевики представляють далі, при допомозі фільми, злочинства царату та що це певно якесь нове виправдання на те, чому революція скинула царат та чому розстрілено останнього царя.

Отже воно так не є. Найновіша советська фільма представляє царя в якнасимпатичнішим світлі — у московськім розумінні. Ми бачимо царя Петра І., як він тільки думає про те, щоб відчинити Росії вікно в Европу, як він змагає до того, щоб Росія стала величньою, щоб здивувала ввесь світ. Советська фільма намагається в хитрий спосіб, на всі заставки, виправдувати царя за те, що він обдирав нарід, що накладав на нього великі тягарі. Вона виправдує царя і за катування людей і за ті величезні жертви в людях, яких треба було, щоб могла сповнитись „велика місія" царя, якої широкий загал не розумів.

На фільмі оглядаємо, як захотілося цареві на болотах і мочарах над Невою будувати нову столицю, названу його йменням. Глядач бачить, чиїм коштом будувалася та столиця. Бачить кістяки в лахміттях, як копають канали. Тільки не видно цього багато. У противенстві до большевицького звичаю використовувати такі траґедії, тут цього не зроблено. Виявлено цього тільки настільки, щоб глядач властиво не бачив кістяків і не відчував мук людських, але бачив великого царя і велике діло: Петербурґ і Росію.

Та нам, українцям, при огляданні тієї фільми пригадується відразу „Сон" Шевченка, а з ним і та проклята постать царя Петра, ось того „Первого", що „розпинав нашу Україну". Як бачимо, той „Первий" є і в большевиків „великим". У Шевченка був він царем проклятим, неситим, поганим і гаспидом лукавим, що засипав невські болота козацькими „благородними кістками", а свою столицю поставив на козацьких трупах катованих. Петро І. це в Шевченка „людоїд" і „змій", що загнав козаків у чужину, де вони й згинули. Та в теперішніх большевиків той самий цар — велика й ідейна постать.

Як те все пояснити? Дуже просто. Ціла фільма є так схоплена, що не можливо не догадатися, що тут властиво йде не так про давнього царя (Петра І.), а про теперішнього, червоного, себто про Сталіна. Це того останнього загал не розуміє, як не розумів царя Петра І. Це Сталін намагається цілий світ здивувати — Росією. Це він змагає до поступу. І тому саме мусять бути жертви, міліони жертв у царя Сталіна, як вони були і в царя Петра І. Бо все те для добра — Росії. Ось що взялися Совети доказувати своєю найновішою фільмою.

ПРО „ПАЦИФІКАЦІЮ" МАЗУРІВ, САМОЛЮБСТВО БЮРОКРАТІЇ ТА АНТИСЕМІТИЗМ

Минулого літа відбувся великий страйк польських хлопів у Галичині. Вони старалися головно здержати довіз харчів до міст і тому здержували та завертали фіри, що їхали туди з харчами. Приходило декуди до бійок з поліцією, котра вжила зброї, а це мало такий наслідок, що, як признав сам міністер-президент Складковскі — **впали трупом 42 хлопи.** А скільки ранених було, про це нема й бесіди...

А чогож ті польські хлопи домагалися? Домагалися зміни виборчого закону і нових виборів, щоб і селяни прийшли в соймі до голосу. Мабуть у цілій Австрії за цілий час боротьби за загальне голосування (а було цього щось 17 років!) не впало стільки трупів. Але крім стрілянини була переведена на мазурських хлопах ще й свого роду **„пацифікація".**

Як вона виглядала в 1930 р. на українських селянах, це наші американські браття добре знають. **Подібне** було тепер і з мазурами, як це представив у соймовій інтерпеляції польський посол, **ксьондз Юзеф Любельскі.**

Він порушив у ній три справи. Перша з них відноситься власне до хлопського страйку і його пацифікації.

„Не йде мені — говорив ксьондз Любельскі у своїй інтерпеляції — про самий факт ліквідації хлопського страйку, але про спосіб переведення тої ліквідації. Отже поліція ліквідувала той страйк у той спосіб, що била **палками** винуватих і невинуватих, а навіть **жінок і дітей,** що в декотрих місцевостях викликало зо сторони селян реакцію самооборони, а це знову дало поліції нагоду вжити пальної зброї. І так полилась обильно кров польського хлопа.

„В Касиньці Малій (повіт Ліманова) було **9** трупів, в Майдані Сенявськім (повіт Ярослав) **15** трупів, в Яблоньці коло Дидня **4,** в Муніні (повіт Ярослав) **7.** Не вичисляю вже тих місцевостей, в котрих було по 1 або по 2 трупи. Число тяжко або лекше ранених хлопів є кількакровно вище від убитих. І треба додати, що вбиті були переважно батьками численних родин.

„Умираючим роблено навіть труднощі погодитися з Господом Богом. І так, у Касиньці Малій мусів уділювати ксьондз останнього елейопомазання між трупами і під наглядом поліції.

„В часі страйку і по страйку доконано масових арештовань винуватих і невинуватих. Арештовано навіть тяжко хорих, як ось професора яґайлонського університету, Кота. Переводжено „пацифікацію" зокрема в повітах Переворськ, Березів, Ярослав і Бучач та нищено цілком безцільно домашню обстанову, одіж, постіль, (порено подушки). рільничі знаряди, запаси харчів, а навіть образи святих.

„Підчас жадного робітничого страку не поступовано зо страйкуючими так безоглядно і брутально, як підчас останнього хлопського страйку".

Інтерпелянт запитався на кінці:

„1) Чи пан премієр приказав перевести строге слідство в справі мордування хлопів та нищення їх майна, і чи потягне винуватих до відповідальности?

„2) Чи винагородив, зглядно чи винагородить покривдженим понесені втрати?

„3) Чи вдовам та сиротам по вбитих уділить помочі?

„4) Чи в імя загальної думки суспільности є готовий постаратися про амнестію для увязнених за участь у хлопськім страйку, наскільки вони не допустилися підчас страйку інших провин?"

Читаючи ту інтерпеляцію, внесену польським ксьондзом, варт прочитавти, що пише про положення і відносини в Польщі польська ґазета **„Політика",** котра є орґаном молодих та критично настроєних польських консерватистів. Ось її слова:

„Внутрішнє положення в Польщі нагадує найгірші, найганебніші часи давньої шляхетської Річипосполитої. Маси народу, що змагають до нових виборів, до нової виборчої ординації, спихає кляса бюрократії, яка захопила навіть громадське самоурядування і стає замкненою клясою при допомозі стипендій, тариф і поділу суспільного доходу в такий спосіб, що відбирає селянам можність збагачування. Кляса бюрократії скупчена в безприкладнім самолюбстві, потихо звязана з Левятаном (орґанізацією великого промислу), нищить польський капітал і продукцію. Під гарними словечками про пляновість, про розмах і розбудову переводиться дослівно декапіталізацію, знищення незалежних і творчих варстатів на користь нових, бюрократичних підприємств).*)

„Поляки, що мали стільки відробити у відношенні до Европи, нині, через самолюбну політику одної кляси, ті поляки дали перегнатись Румунії, Греції і Югославії, не кажучи вже про всі балтійські або західньо-европейські держави, і займають майже останнє місце на світі!

„І ось у такій хвилі, коли все треба зробити, коли нема до втрачення й одної хвилини, ні одного віддиху, ось тоді провідники ендеків (вшехполяків) вказують на жидівську справу як на той відтинок, куди треба звернути всі сили й увагу".

Ось таке пише **„Політика",** орґан доволі розважних польських політиків. Критикуючи самолюбну політику польських бюрократів (урядовців), котрі чейже були виновниками „пацифікації" своїх власних селян-мазурів, вона таврує їх самолюбство, а рівночасно і їх цілком безвиглядний антисемітизм.

У тім часописі працює також визначний журналіст Адольф Бохеньскі, котрий багато статтей, а тепер і цілу одну книжку („Між Німеччиною і Росією") присвятив переважно українському питанню та виказує безглуздя польських політиків і в тій справі.

Та всі ті арґументи не годні промовити до людей, котрих, очевидно, Бог покарати хоче і їм цілком розум відбирає.

Іван С.

*) Контроля виказала великі втрати у них, але не хоче цього публично оголошувати. — І. С.

ПОЧАТКИ УКРАЇНОЗНАВСТВА

(Виняток із викладів д-ра З. Кузелі (Берлін) про розвиток і сучасний стан українознавства).

(ВУНІ) Як сама назва вказує, виходить українознавство далеко поза рамці звичайного розуміння цього слова. Українознавство звязувалось у нас давніше лише з історією, мовою, літературою й етноґрафією, й треба було щойно довгих десятиліть, щоб поширити його на інші, теж не менше важні ділянки студій: бож українознавство має дати знання про Україну й український народ у всіх проявах його життя й творчости в минулості й сучасності, в матеріяльному духовому змісті, з відповідним і належним дослідчим притягненням території та всіх природних прояв і умов, що впливали й впливають на уформування життя й фізичного, матеріяльного й умового розвитку мешканців української землі та витвореного на ній українського народу. Розвиток українознавства й поширення його змістового засягу звязані нерозлучно з історичною долею українського народу та процесом розвитку української національної й національно-державницької думки, який щойно впродовж XIX-го століття прибрав ясні й конкретні форми, не зважаючи навіть на несприятливі політичні обставини. Політичні невзгодини, упадок власної державности, розділ українських земель між Москвою й Польщею, розірвання культурної єдности і скріплення чужих політичних і культурних впливів, а в дальшу чергу пляновий наступ чужих ідеольоґій при помочі школи, церкви й державного апарату розірвали теж тяглість нашої національно-державної традиції, розбили відновлену за козаччини єдність українського народу й притьмили й ослабили українську національну свідомість та стали на перепоні вчасному виступові свідомих українознавчих дослідів. Всеж таки булоб великою помилкою зачинати українознавство щойно від Рубана, Калиновського чи Павловського та інших письменників, учених і збирачів кінця XVIII-го й початку XIX-го століття.

Початки українознавства сягають у нас далеко старших часів і, хоч вони нераз формою і змістом примітивніші, треба їх відповідно відзначити, бо на свій час мали вони для своїх і для чужих велике значіння, а далі служать новим доказом на те, що нашого т. зв. відродження на переломі 18-го й 19-го століття не можна, як це звичайно робиться, занадто звязувати з чужими впливами антикварности, романтизму і т. д., коли воно перше всього щільно споєне з рідною землею та власною, лише трохи приспаною або викривленою традицією.

Українознавчі праці цього часу виходять уже поза рамці історії, хроніки та мемуару, не вийшли, як звичайно приймається, тільки з антикварного інтересу, щоб, збираючи й оголошуючи матеріяли про українську минувшину та старий український побут, рятувати його від забуття та нівеляції нових загально-імперських форм життя. Не заперечуючи цього мотиву, як теж значного впливу чужих праць з обсягу українознавства та новітніх західньо - европейських змагань народознавства, мусимо згідно з новішими дослідами (м. і. проф. Дорошенка) прийняти їх ґенетичний звязок з поглядами, плянами й діями тодішнього свідомого українського громадянства, що пляново приступило до публікування історичних, етноґрафічних та статистично-економічних праць з обсягу українознавства, щоб ужити їх за арґументи в обороні політичних і клясових домагань провідних шарів українського народу, щоб, оглядаючися в глиб минувшини, знайти в своїй минувшині моральну опору, правну підставу і силу для боротьби за свої історичні форми політичного й громадянського ладу. І так, побіч процесу насильного ламання й завмирання старих, більш політичних форм українського життя народжується й інтензивніє місцевий процес національного відпору, що в нас звикли називати національним відродженням. Воно в нас зачалося перед Гардером і Ґрімом, Брентаном і Арнсімом, перед Челяковським і Шафариком і перед Вуком Караджічем і Копітаром, хоч як високо цінимо їх позитивні впливи для нашої справи. Заслуги Полетик, Марковичів, Безбородьків, Ханенків, Чепів, Капністів і інших далеко важніші для зрозуміння ґенери нашого відродження; а „История Русов" у численних відписах мала далеко більший вплив на наш розвиток з кінцем XVIII-го й початком XIX-го століття, як, напр., „Штімендер Фелькер", „Пісні Осіяна", „Слованске старожітності" Шафарика або листи Копітара.

ПОЕТ-ВОЛОЦЮГА І ПЯНИЦЯ-ФІЛЬОСОФ

(Лі-Таі-По).

У Китаю жив у рр. 702—763 за часів володіння високо освіченого цісаря Мінь-Гуань-Тія поет Лі-Таі-По. То був поет-волоцюга, мандрівник, що ще юнаком промандрував величизну китайську державу, дійшов аж до Византійської держави та далеко на північ між нарід „диких пастухів". Ще як молодий студент він часто нарікав на свою долю: Чому я мушу жити у Цімані? Я радше перепоясав би шаблю, ніж перелистовував старі книги. Найрадше хотів би я, щоб мене пісок покрив у далеких пустинях, після того, як я доконав би тисячу геройських діл. Не тяжко мені прийшлось би померти в якомусь селі, після того, як мої вірші, полетілиб до неба".

Китайський переказ каже, що Лі-Таі-По був сином „ґенія" (опікунчого духа людей), дуже гарний, а радо випивав великі фляшки шам-ші у коршмах, у яких сходилися письменники, та любив заглянути і до коршем, у яких збиралися злодії, опришки.

Володар, що мав змисл для мистецтва, покликав „ясновельможного" волоцюгу на свій двір і нераз був його писарем: коли на світанку, після пияцької ночі Лі-Таі-По диктував цісареві свої поезії, а цісар записував їх пензликом. Цісар любив Лі-Таі-По як брата і шанував як поета, іменував його цісарським службовцем, визначив йому постійну ренту.

Раз цісар приказав, щоб вибрана комісія уладила змагання найліпших поетів на царськім дворі. Лі-Таі-По прийшов також. Він свою пісню написав за неправдоподібно коротку хвилину. Та не мав щастя. Два члени комісії, що були невіжами (а також неприхильні для молодого поета, тому що не дав їм ніяких дарунків. Як бачимо, то вже й тоді було підкупство!) сказали, що молодий поет негідний роззути їх, ні налити їм чорнила. Третій член комісії, визначний письменник, потайки викрав твір молодого поета і показав приятелям. Вони захоплювалися поезією Лі-Таі-По, одначе не важилися противорічити згаданим двом членам іспитової комісії, бо то були визначні особи: один був цісарський адютант, другий маршал цісарської ґвардії.

Лі-Таі-По, лютий на таке рішення комісії, ходив від чайні до чайні, від коршми до коршми та виголошував на ввесь голос свої вірші проти іспитової комісії. Нарід веселився, що міг почути вдатні вірші на цих двох іспитових суддів, яких не дуже любив і нарід. Слава поета зростала.

Одного дня прийшли посли до цісарського двору із далекого Заходу, та ніхто на дворі не вмів перекласти їх звідомлення. Цісар загрозив міністрам і вченим, що покарає їх смертю, коли до трьох днів не зуміють перекласти того посольства. Окличники розбіглися по місті і по всій державі, щоб знайти когось, хто знав би мову тих послів, та все було даремно. Одного дня Лі-Таі-По підпитий сидів на веранді гостинниці, як нараз побачив тих західніх послів. Пізнав, що це люди з Бухари та поздоровив їх їх рідною мовою. Сторожа, що провожала послів, зраділа, що знайшла такого, хто знає їх мову, та сказала поетові йти з ними до „Забороненого двора". Лі-Таі-По не хотів іти; тоді сторожа взяла його на плечі та принесла перед цісаря.

Поет був у старій, подертій одежі. Цісар сказав йому, щоб подав зміст повідомлення. Лі-Таі-По пробіг оком по документі і зараз сказав цісареві, що він той письменник, який перепав при поетичному іспиті і йому соромно булоб відбирати славу тим людям, які його іспитували, яким він, як це вони ствердили, недостойний розвязати черевиків і налити чорнила. Тому хай вони перекладуть звідомлення.

Цісар зрозумів глумливі слова поета, одначе просив його всеж таки перекласти зміст. Тоді Лі-Таі-По сказав, що цісар Бухари посилає цісареві Китаю великі дарунки і просить помочі проти арабів. Потім випитувався послів і переповів цісареві, які то передше були добрі взаємини між бухарським королем і володарем Китаю і розповів докладно про відносини в Бухарі. Присутні на дворі чудувалися знанню такого молодого поета, а цісар приказав зараз принести Лі-Таі-По багряну одежу, палицю із слонової кости, золотий пензель, шовкову подушку, на якій поет зараз відповість цісареві, який іменував його членом „Ліса пензлів" (академії найславніших письменників). Жартівливий Лі-Таі-По сказав, що не може приняти того відзначення, коли цісар не дозволить йому налити чорнила згаданим двом членам іспитової комісії і роззути їх. Цісар згодився на те на велику втіху присутніх і оба члени комісії мусіли держати підчас тієї церемонії повну бочівку чорнила та серед того святочного зібрання стояти босі...

Після церемонії цісар пішов до повільону своєї молодої жінки; хотів її розвеселити малою поетичною академією. Як прийшов до павільону, прийшло йому на думку, що в академії мусілиб узяти участь м. і. славний маляр Ван-Веі і поет Лі-Таі-По. Сказав привести обох разом із приватною цісаревою орхестрою. Легко цісареві приказати, одначе тяжко знайти поета. Лі-Таі-По, як лише покинув цісарський двір, зайшов до улюбленої гостинниці і став пити, від часу до часу деклямуючи свої поезії. Дворакі з трудом знайшли його. Сказали йому, що цісар кличе його, та він відповів їм, щоб переказали цісареві, що він тепер розмовляє з богами, тому хай йому не перешкаджає. Дворакі зчудувалися на таку сміливість, узяли поета на плечі та принесли перед цісаря. Не було іншої ради, як облити його холодною водою, і сам цісар не зважав на етикету, набирав ведром води із озера в саді та обливав нещасного поета, доки не протверезився.

Коли Лі-Таі-По протверезився, попросив цісаря, щоб простив йому, бо він був у глибокій, інтимній розмові з богами. Колиж побачив цісареву на веранді, миттю зібрав думки та став деклямувати чудову поезію, про кохання, яка ще й сьогодні є перлиною китайської любовної лірики. „Завдяки твоїй вроді, прекрасна жінко — говорив між іншим Лі-Таі-По — наш господар цісар не перестає всміхатися, як і не перестає всміхатися легіт (вітерець), який тебе окружає. Найгарніша цвітко, з усіх цвітів найчудніша, ти як роса на світанку. Облачки творять тобі найгарнішу корону, а сонце — це твоє правдиве сяйво!"

Цісар захоплювався поезією молодого поета. Сам узяв флет і супроводив імпровізацію Лі-Таі-По.

Та пізніше, тому, що Лі-Таі-По вічно впивався, цісар не міг його приймати в себе, хоч як хотів. Та Лі-Таі-По не дбав про те: він проводив своє життя між чашею і віршами. Коли приятелі питалися його, як може бути щасливий, що попав у неласку, він відповів: Я щасливий, бо ненавиджу те, чого люди шукають: славу, багатство і любов... Коли мені тяжко, візьму фляшку вина і випю її серед цвітів. Ми все троє: я, моя тінь і місяць, мій одинокий приятель. На щастя, місяць не пє, а тінь ніколи не є жаждуча. Після всякого пиру запрошені розходяться, а я не відчуваю такого жалю. Коли вертаюся в хату, тінь мене провожає, а місяць слідкує за мною. Коли співаю, місяць мене слухає, тінь танцює зо мною".

Лі-Таі-По помер як жив: впав підчас нічної прогульки з човна й утонув. Китайський переказ каже, що його врятував дельфін і в супроводі янголів заніс його у безсмертну далечінь.

Китайський нарід обожав Лі-Таі-По і побудував йому святиню. Найбільш мистецький з китайських поетів-ліриків став і найпопулярніший. Ще й сьогодні втішається він у Китаю, цьому клясичному краю літератури, признанням, якого не знайшов ніякий інший поет. Коли пильні коментатори трудяться все над тим, щоб його поезіям підсунути глибокі і мудрі думки, молоді і старі китайці співають його безсмертні поезії на вулицях.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ОЗОН ПАРК, Л. АЙ. Тов. Вільна Україна, від. 200, повідомляє своїх членів, що місячні збори відділу відбудуться в суботу, дня 8-го січня 1938 р., в годині 7:30 ввечір, в льокали горожанського клюбу 92—14 95 евеню, Озон Парк, Л. Ай. На зборах будуть роздані нові статути У. Н. Союзу, буде звідомлення контролі та представлення програми 25-літнього ювилею, комітетом Ювилейного Свята. На тих зборах буде також присутній гол. рек. секр. У. Н. Союзу, Д. Галичин, який говоритиме в орґанізаційних справах. Тому просить усіх членів прибути конечно на ті збори. — В. Цісик, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Тов. Українська Січ, від 282, подає до відома всім своїм членам, що місячні й річні загальні збори відбудуться в неділю, 9-го січня, в годині 3-тій пополудні в У. Н. Домі. Обовязком кожного члена є прийти точно на час, бо маємо на цих зборах вибрати новий уряд на цей рік, як рівнож вирішити дальше намічену працю на 1938 рік. — І. Пігуляк, предс.; І. Каменюк, фін. секр. В. Осухівський, кас.; Г. Туркевич, рек. секретар.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗПРИВОДУ ЖЕРТВЕННОСТИ НАШОЇ ЕМІҐРАЦІЇ.

З усіх сторін краю ріжні національні орґанізації, гуманітарні інституції, школи та вкінці великий український революційний фронт звертаються до американських українців по матеріальну піддержку. І хто знає, в яких матеріяльних і моральних обставинах живе наш народ на рідних землях під кормигою займанницьких урядів, той напевно тому не подивується. Навпаки, всіми своїми скромними силами поможе Рідному Краєві в його боротьбі за право нашої нації.

Недавно були цікаві дописи в „Свободі" й „Націоналісті" про жертвенність литовської еміґрації **на політичні та національні потреби** Литви, яка, як відомо, існує як самостійна національна держава. Прямо вірити не хочеться, щоб така мала числом литовська еміґрація висилала такі великі суми на потреби своєї далекої батьківщини.

На Литві не кінець, бо, наприклад, італійська еміґрація також не остається позаду, коли йде про матеріяльну допомогу рідному краєві. Як відомо, підчас італійсько-етіопської війни італійська еміґрація вела збіркову кампанію для матеріяльної піддержки італійської армії в Етіопії, а італійські сіньоріти складали золоті перстені, обручки й сережки на річ італійського Червоного Хреста. А щож говорити про німців чи жидів! Ці останні мабуть **розвинули найширшу допомогову акцію своїм рідним у ріжних краях світу.**

В 1936 році на саму кольонізацію Палестини американські жиди зібрали 26 міліонів долярів. А скільки вони колектують для жидівських родин у Польщі та тих, що були примушені опустити Німеччину!

Ми розуміємо, що годі рівняти ті жертви з жертвенністю української еміґрації, бо є причини, щоб виправдати нашу недостачу в тому напрямі. Наша еміґрація убожча економічно й не є така чисельна. І національна свідомість не є така висока, як у тих інших народів. Та нашим завданням повинна бути поміч **відповідно до наших сил і пропорціональна до потреб Рідного Краю.** Наше положення, щоправда, таке, що на всі фронти нам треба звертати увагу. Кожне діло, коли воно є українське й служить інтересам української нації, мусить бути піддержане українською еміґрацією.

Але, як ми вже сказали, наші жертви повинні йти у відношенні до потреб та по можности їх заспокоювати. Звертаю увагу, що **справа піддержки визвольної боротьби та націоналістично-революційного руху на всіх українських землях є найпекучішою справою.** І це треба памятати. Нині таке положеня й така непевність в Европі, що вже **завтра** ціла українська нація, а з нею й еміґрація, може бути поставлена в обличчі важних і далекойдучих подій. І будьмо певні, що колиб нам, не дай, Боже, знову прийшлося зложити поломану зброю та віддати свої хати на поталу ворогам, то грядуче покоління **не простить нам так легко нашу злорадність та непідготованість!**

Майже неможливо нам вичислити всі ті відтинки, які нині обнимає фронт революційної боротьби з окупантами України. Самі терени, на яких ведеться боротьба, потребують помочи. Треба піддержувати тих, що йдуть на перший вогонь. Треба помагати політичним вязням, і тим, що виходять з тюрми та не мають ніякого притулку. Окупанти, конкретно польська влада, унеможливлює їм сяке-таке життя. Їх, бувших політичних вязнів, не принимають ні чужі, ні навіть свої до праці, бо всі залякані можливими репресіями!

На відтинку заграничної політики та нашої пропаґанди нам треба також не тільки відповідних і відповідальних людей, але й матеріяльних середників.

Це все повинна українська еміґрація в Америці спомагати відповідно до своїх сил.

Без огляду на важкі часи та на безробіття, всеж таки українці в Америці можуть іще багато помогти визвольній справі. **Можуть і мусять!** Памятаймо за це й підчас Різдвяних Свят.

М-р Володимир Душник.

ПОМАГАЙМО НАШІЙ МОЛОДІ.

Підчас Різдвяних Свят у нас, українців, як теж в інших народів, є звичай обдаровувати себе взаємно ріжними дарунками й обмінюватись побажаннями. Крім того у нас, українців, є ще такий звичай, щоб у часі Різдва не забувати про народні цілі і складнати на них коляду, головно на Рідну Школу. Це гарний звичай і він доказує, що ми, памятаючи про нашу культуру й освіту нашого народу, самі є культурними людьми. Цей гарний звичай ми повинні продовжати, а тоді і наша тут роджена молодь буде нас шанувати.

Ми маємо нагоду бачити, як наша тут роджена молодь ступнево йде нашими шляхами; як цінить та заховує наші національні традиції, а навіть на моральнім підкладі нашої культури сама підноситься вгору в американськім житті. Тож коли ми бачимо ці гарні зусилля нашої молоді, яка старається ділами виявити свою любов до рідного народу, ми повинні гордитися нею і повинні доложити всіх старань, щоб піддержати її в тім ділі. Бо коли не підемо їй назустріч, то вона тим знеохотиться і впаде в зневіру до свого народу. Ми можемо нині подибати вже багато випадків, у яких наша молодь виявляє велику активність на українськім народнім полі. Це бачу, наприклад, по тій молоді, що веде культурну роботу в Філядельфії. Обсервую її й бачу, що вона розвивається і ширить українську культуру. Бачу, що вона щораз більше обзнайомлює з українськими справами американців, та в той спосіб робить корисну пропаґанду для нашої справи. Крім того та молодь у ріжних змаганнях з чужинцями все здобуває коли не перше, то всетаки одно з почесних місць. Таке саме, або подібне, можна певно завважити і в інших громадах. Тому, коли та молодь тепер, у часі Різдвяних Свят, піде з колядою, то наші громадяни повинні її щиро приняти і щирим словом заохотити її до дальшої праці. А з того буде користь для загально національної справи і для нас самих.

К. С.

О. Д. В. У.

ВАША КОЛЯДА НА ВИЗВОЛЬНУ БОРОТЬБУ

Колядники і Жертводавці!

ПРИГАДУЄМО ВАМ:

ЩО НА УКРАЇНІ СЬОГОДНЯ БІЙ ЗА ВІЛЬНУ ДЕРЖАВУ ТА ЗА ІСНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ;

ЩО ТОЙ БІЙ ВЕДЕ РЕВОЛЮЦІЙНА

ОРҐАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ,

ЯКА Є ОРҐАНІЗОВАНИМ ВИЯВОМ НАЦІОНАЛЬНОГО ПОЧУВАННЯ ТА СТРЕМЛІНЬ УКРАЇНСЬКИХ МАС, ТА ПРОТИ ЯКОЇ СКЕРОВАНЕ Є ВІСТРЯ ВСІХ ЗАЙМАНЦІВ;

ЩО МИ НАПЕРЕДОДНІ СВІТОВОЇ БУРІ, ДО ЯКОЇ УКРАЇНА МУСИТЬ БУТИ ГОТОВОЮ;

ЩО, ТОМУ, НАШИМ ЗЛОЧИНОМ БУЛОБ У ЦЮ ВАЖЛИВУ ХВИЛЮ ЛЕГКОВАЖИТИ СПРАВУ

ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ

ЧИ ТЕЖ СПИХАТИ ЇЇ З ПЕРШОГО МІСЦЯ НАШИХ НАРОДНІХ ОБОВЯЗКІВ!!

ПАМЯТАЙТЕ: КОЛИ БУДЕ ПРОГРАНА НАША БОРОТЬБА, ТО ЗНИКНУТЬ І ВСІ ПРОЧІ ДІЛЯНКИ НАШОГО ЖИТТЯ! ВОНИ ПРОПАДУТЬ ТАКОЖ КОЛИ В НИХ ЗАБРАКНЕ ТОГО ДУХА, ЩО КУЄТЬСЯ ТІЛЬКИ В ОГНІ БОРОТЬБИ!

ТОМУ ВАША КОЛЯДА Й ВАШІ СВЯТОЧНІ ЖЕРТВИ ЦЬОГО РОКУ ПОВИННІ ПІТИ ТІЛЬКИ НА ЦІЛЬ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ!!

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА О.Д.В.У.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9-го січня 1938, в гали парохіяльній під ч. 45-47 Говп евеню, Пасейк, Н. Дж. Маємо важні товариські справи до полагодження. Обовязком кожного члена прийти на збори. — І. Живіцький, предс.; Г. Яськів, секретар.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 8-го січня в годині 7-мій вечером, під ч. 435 Мейн вул. Обовязком кожного члена є бути присутним на цих зборах. Новий уряд на рік 1938: Петро Крилoвський, предс.; Сергій Винярський кас.; Іван Бурней, фін. секр.; Семен Дворецький і Стефан Сасовський контрольори; Теодор Ґайда і Михайло Сас, надзирателі хорих; Михайло Яблонський і Гнат Сичка, тростісти; Пилип Пилипяк і Василь Атаманець прапорчики; Михайло Бурнас; дверник. — Уряд.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 9-го січня, точно в годині 6. ввечір, в гали парохіяльній. Обовязком кожного члена є бути на тих зборах, бо є важні справи, як справоздання урядників і контролі, вибір уряду на рки 1938, а також другі справи до вирішення. — І. Березяк, предс.; О. Патер, кас.; М. Куба, секретар.

АЙРОНДЕКВІТ, Н. Й. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 289, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9-го січня, в годині 2-гій пополудні, в українській гали, Норт Ґудман. Просимо членів прийти на збори, бо маємо важні справи до полагодження. На річних зборах вибрано уряд на 1938: Андрій Гусар, пр.; Петро Дронь, кас.; Никола Головка, секретар.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Запорозька Січ, від. 367, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9-го січня 1938 р., в годині 2гій пополудні в гали парохіяльній, 303 Гудсон евеню. Кожний член має явитися на тих зборах бо є важні справи до полагодження. Треба вирівнати свої вкладки. Уряд вибраний на річних зборах на 1938 рік є: М. Микитинський, предс.; Сорохтей К., заст.; Мих. Антонів, секр.; Псюк П., заст.; Лиско П., кас.; Песко Теодор, заст.; контрольна комісія: Дмитрів Р., Сорохтей Н., Швець В.: надзирателі хорих: Лисак Гав. Мих. Попович. Пукіш І. на вест евни; прапорчики: Воробець, Петрів М.; господар галі: Чайковський. — Микитинський, предс.; Антонів, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 9-го січня 1938, в годині 2-гій пополудні, в греко-православній гали. Просимо всіх членів прийти на збори і заплатити свої вкладки. На наступний рік вибрано уряд: Василь Шишка, предс.; Г. Загоруйко, заст.; А. Бодник, кас.; О. Задубера, заст.; Лука Демчук, секр.; І. Вітушинський, заст.; контрольна комісія: Іван Вітушинський, А. Чепеляк; надзирателі хорих: Самуїл Вітушинський і Теодир Шишка. Збори будуть все відбуватися в другу неділю в місяці. Просимо членів, щоби більше приходили на збори і платили точно свої місячні вкладки. В. Шишка, предс.; А. Бодник, кас.; Л. Демчук, секр.

ТОЛІДО, О. Бр. св. О. Николая, від. 167, повідомляє своїх членів і членниць, що місячні збори відбудуться в неділю, 9-го січня, в годині 2-гій пополудні, в гали св. Михаїла, Лягриндж і Еверет. На 1938 рік вибрано такий уряд: Медецький Дмитро, предс.; Гавриляк Стефан, заст.; Кульматицький Іван, фін. секр.; Федчук Іван, рек. секр.; Унисько Бартоломей, кас.; Блясецький Михаїл, заст.; Чорний Михаїл і Скотинський Никола, контр.; Зьонкевич Павло, ст., Білецький Никола і Гавриляк Катерина, надзирателі хорих. Просимо всіх прийти на означений час та вислухати справоздання контрольорів з цілого року. — Іван Кульматицький, секр.

БАВНД БРУК, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 344, повідомляє всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що місячні збоир відбудуться в неділю, 9-го січня, точно в годині 3:30 пополудні. Обовязком всіх членів прийти на означений час і привести нових членів, котрих будемо принимати без вступного. Просимо довгуючих членів вирівнати свої залеглости за 1937 рік, бо інакше поступимо після статуту. Довжні члени втратять хору запомогу. На зборах будуть важні справи, тому ще раз напоминаємо кожного члена бути приявним. Член, що не буде на зборах підлягає карі $1.00, урядник $2.00. — Т. Присташ, предс.; Я. Рознік, кас.; Гр. Ґеба, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудутсья в неділю, 9-го січня, в годині 12:30 пополудні, в клюбі У. А. Горожан,, 847 Н. Френклин вул. Просимо членів прийти точна на означений час і вирівнати свої залеглости. — Я. Лежняк секр.

МАЙНЕРСВИЛ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 78, повідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, що річні збори відбудуться в неділю, 9-го січня 1938 р. Просимо всіх членів явитися на ці збори зараз по Службі Божій, бо контроля буде здавати рахунок за цілий рік. Також буде вибір нового уряду на 1938 р. Член, що не явиться, підлягає карі $1.00, а урядник $2.00. — Теодор Стецьо, предс.; Антін Боньчок, кас.; Андрій Бенчак, фін. секр.

ГЕРКІМЕР, Н. Й. Тов. Запорозька Січ, від. 192, повідомляє всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що місячні збори відбудуться в неділю, 9-го січня в годині 2-гій пополудні, в У. Н. Домі, Кінг вул. Урядники на 1938 рік позістали ті самі. Кондрат Довганюк, предс.; Максим Соханчік, кас.; Матвій Політило, секр.; Ілько Верещак, Василь Брікайло, Михаїл Бундік, контрольори; Кость Ліщинський, Тіренті Факс, надзирателі хорих. — М. Політило, секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БАЛТІМОР, МД.

Листопадове Свято.

Дня 28. листопаду 1937 р. балтіморська й куртисбейська громада святкувала 19-ту річницю листопадового зриву. Річницю влаштовано заходами укр. гр.-кат. церковної громади в Балтімор, Мд. Зараз по Службі Божій о. В. Маньовський відправив панахиду за героїв, поляглих у боротьбі за волю України. Патріотичні проповіді о. Маньовського в часі Служби Божої і панахиди скріпили в громадян святочний настрій.

Пополудні відбувся в церковній салі святочний концерт. Народу зійшлося стільки, як рідко коли. Всі місця були заняті і багато людей мусіли стояти. Свято відкрив о. В. Маньовський короткою промовою, в якій згадав тих, що полягли в боротьбі за волю українського народу, як також тих, що остались інвалідами. Треба згадати, що підготову цього концерту довершили сс. василіянки. Вони підготовили до програми шкільних дітей, що ледви рік зачали вчитися української мови. Ці діти на сцені робили дуже гарне враження. Це був наглядний доказ для родичів, що дуже корисно є посилати свої діти до рідної школи.

Концертова програма зачалася піснею „Боже, вислухай" і була переплітана деклямаціями. Незвичайно симпатичне враження робили ці дитячі деклямації. Ціла програма була виконана дуже добре.

Святочну промову виголосив д-р Лонгин Цегельський. Бесідник згадав про зрив України до самостійности та про завзяті бої, що їх зводила Українська Армія з ворогами. Вона часто була голодна і без амуніції, а проте по геройськи боролося в нерівному бою. Промова була добре обдумана і повчальна. Бесідник також згадував про українських інвалідів, яким ми повинні нести поміч. Свято закінчив о. В. Маньовський подякою всім тим, що причинилися до виконання цеї гарної програми, в першій мірі сс. василіянкам. В церкві підчас панахиди зібрано $19.60, у салі зібрали $57, разом $76.60. По відтягненні розходів осталося на інвалідів $40.

Андрій Корчинський.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Зїзд Укр.-Американської Політичної Стейтової Орґанізації в стейті Конетикот.

Зїзд відбувся 25. грудня 1937 року в церковній галі при вул. Парк у Ню Гейвен, Конн. На зїзд прибула головна екзекутива Стейтової Орґанізації і делеґатки, делеґати та гості з околичних місцевостей стейту Конетикот.

Правних делеґатів зголосилося 62, а поодиноких членів і гостей 57 осіб.

Предс. Дмитро Чернявський відкрив збори короткою, але палкою бесідою та візвав присутніх повстати з місць і віддати поклін героям, що погубли за визволення України.

Рек. секр. Василь Калина відчитав програму зїзду, котра складалася з 9 точок. Делеґати приняли програму одноголосно.

На перепровадження річних зборів вибрано тимчасову президію, до якої ввійшли: Антін Маланчук з Валінґсфорд, голова; секретарі: Михайло Довгий, Адольф Марущак і Стефанія Піварчук (до англійської мови), всі з Ню Гейвен.

Дальше наступив звіт предсідника Д. Чернявського з Бріджпорт, Конн. Звіт приняли з вдоволенням усі делеґати. Також принято з одобренням звіт рекордового секр. Василя Калини з Ансонії, який працював понад силу свого старого віку. Фін. секр. п. Олександер Мерещак з Ансонії у своїм звіті говорив, що загальний прихід виносив за 1937 рек $969.63, загальний розхід — $467.61. Лищається в касі на рік 1938 $502.02. До того присутні делеґати і гості зложили $135. З тої загальної суми ухвалено вислати на визвольну боротьбу $50. Звіт п. Льва Биха з Бріджпорв, як касієра, був короткий, але зрозумілий. Звіт контрольної комісії п. Василя Вавра і п. Микити Савяка принято з задоволенням. Далі здали свої звіти орґанізатори: пані Яросевич з Гартфорд, панна Хавлюк від молоді з Ню Гейвен, п. Андрій Мельник з Ню Брітен, п. Карло Стасюк з Ню Гейвен. Всі вони щиро працювали на добро Стейтової Орґанізації.

Вислід виборів на рік 1938 такий: предс. п. Олександер Мерещак з Ансонії; заст. предс. Андрій Мельник з Ню Брітен; рек. секр. п. Антін Маланчук з Валінґфорд; фін. секр. п. Василь Вавро з Ансонії; касієр Теодор Захаревич з Дерби; заст. кас. п. Адольф Марущак з Ню Гейвен; контрольори: Василь Калина, Йосиф Бурбела, Григорій Патинок; орґанізатори: пані Яросевич з Гартфорд, п. Василь Блащук зо Стемфорд, п. Василь Сокальський з Гартфорд, Карло Стасюк з Ню Гейвен, Марта Гошовська з Бріджпорт, Антін Котик з Ню Брітен, панна Сесилія Хавлюк від молоді з Ню Гейвен. Річний зїзд закінчено піснею „Не пора".

Антін Маланчук, Михайло Довгий.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.—

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕННЯ НА РІЗДВО

1. **Повідомляється громадян в Провіденс і околиці, що БОГОСЛУЖЕННЯ в Прав. Укр. Церкві св. Івана Хрестителя, 45 PILGRIM ST., зачнеться ПОВЕЧЕРІЄМ ДНЯ 6-го СІЧНЯ, то є В ЧЕТВЕР, в ночі В ГОДИНІ 11-тій, А СЛУЖБА БОЖА В ГОДИНІ 12-тій.**
2. **У МЕНВІЛ (MANVILLE) Богослуження зачнеться в ГОДИНІ 10-тій на РІЗДВО. — Богослуження відправить всч. о. М. МОСТЕНСЬКИЙ.**

3

Уряд церковний.

МЕТРИКИ ДЛЯ ІМІҐРАНТІВ І ЇХ ДІТЕЙ

Коли покійниний Вил Роджерс перший раз вибрався в заграничну подорож, йому не хотіли дати пашпорту, бо хоч славного гумориста знала ціла Америка, він не мав метрики на доказ, де й коли він родився. З того приводу він написав кілька злобних заміток про пашпортові правила і, між іншим, таке речення: „Коли самі бачите хлопчика в штанцях, чи й без штанців, що вганяє собі по вулиці, то це повинноб вистачити як доказ, що він родився; але, на жаль, не доказує, де й коли це сталося".

Нераз приходилося людині покликатись на свій вік і рід, і нераз буває трудно доказати їх певними документами.

Знайти місце свого уродження треба часто на те, щоб доказати американське громадянство. Навіть людям, родженим у цім краю й американцям з діда-прадіда, часом трудно дати доказ, що вони родилися в Злучених Державах. Щодо дітей іміґрантів, то трудноці бувають через те, що їх уродження неправильно зареєстровано або й цілком не записано в метричних книгах. Щойно в останніх роках більшість стейтів вимагає від лікарів і акушерок, щоб вони обовязково зголошували уродження кожної дитини в урядових установах здоровля.

Метрики чи якого іншого доказу на час і місце уродження вимагають від дітей і від дорослих при ріжних нагодах. Коли дитина перший раз приходить до школи, при прийнятті звичайно хочуть знати, в якому вона віці. В кількох стейтах закони про дитячу працю забороняють її до якогось віку, і коли молодий робітник хоче дістати дозвіл, що може найматися на роботу, він мусить доказати свій вік. Майже в усіх стейтах малолітнім до якихось літ не вільно керувати автомобілем. Коли є вибори, молодого громадянина можуть не пускати до голосування, якщо він виглядає замолодо. Метрик можуть вимагати, коли двоє молодих людей приходять брати шлюб. Все їх треба, коли хто подається на державну службу, стейтову чи федеральну.

У теперішнім часі метрика набрала ще особливої ваги в звязку з Законом про Соціяльне Забезпечення. Сотні тисяч людей мусять доказати, що їм уже 65 літ або більше, якщо хочуть одержати запомогу на старість. Щодо людей, уроджених в Америці, це справа доволі проста, коли їх уродження було в своїм часі відповідно зареєстроване. В місті Ню Йорку, наприклад, старі реєстри, ще від 1840 року, впорядковано вже так, що не забере більше, як пять або десять мінут, коли переглянуть старі записки і випишуть метрику. Проте нераз трапляється, що людина упевняє, що родилася, скажім, у 1870 році, а акушерка урядово зареєструвала уродження рік або два пізніше. Коли не можна дістати урядової посвідки, то часом приймають заприсяжені заяви („афідевіти") двох старих громадян, що знали дану людину від дня її уродження. Звичайно людям, що їм уже минуло 65 літ, не так легко знайти таких старих свідків.

Іміґранти, які необачно погубили або повикидали свої старокрайові документи, звичайно мусять писати по метрику до села чи міста, де вони родились, і зробити тут докладний переклад та засвідчити його в публичного нотаря. З країв, які пережили війни та революції, часто не можна вже дістати потрібних документів, і в таких випадках теж треба помагати собі „афідевітами" свідків. Але їх приймають лише тоді, коли аплікант докаже, що справді старався дістати метрику зо свого краю, але не міг.

У Злучених Державах більшість стейтів не мала урядової й обовязкової реєстрації уроджень перед 1913 р. З другого боку, в деяких стейтах, як наприклад Ню Гемпшир, метричні книги сягають іще до 1640 року.

Недавно д-р Галберт Дон, коли говорив на радіо про Закон про Соціяльне Забезпечення, звертав увагу на те, що варто кожному подивитися, чи має між своїми паперами метрику; а як ні, то чи має можливість її дістати. Інакше може стрінутися з трудноцами. Зокрема повинні це мати на увазі іміґранти, що їм уже доходить 65 років віку і що незабаром уже будуть мати право на допомогу з фондів Соціяльного Забезпечення.

ФЛІС.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Українського Нар. Союзу, від. 292, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 9-го січня в парохіяльній гали при Кліперт, в годині 12:30, зараз по Службі Божій. Просимо прийти й вирівнати свої вкладки. Члени, котрі не вирівнали своїх вкладок в році 1937, будуть ласкаві це зробити цього місяця, якщо не хотять бути суспендованими. Члени, котрі платять річно або піврічно, нехай стараються в тім місяці заплатити. Також просимо тих членів, котрі ще не зложили на крісла, нехай це негайно зроблять. Також просимо членів старатись вписувати своїх дітей і знайомих до У. Н. Союзу. На річних зборах, дня 25-го грудня 1937 року вибрано такий уряд: Іван Форись, предс.; Андрей Павлюк, заст.; Петро Кізель, секр.; Дмитро Дубрівний, секр. рек.; Ілля Андрусевич, кас.; контрольна комісія: Теодор Михальчук, Кіндрат Михальчук і Стефан Чорний; надзирателі хорих: Марія Форись і Ілля Стефаняк; хорунжі: Дмитро Запотічний і Андрей Маланяк, Бартолемей Шкільник, дверник. Адреса секретаря: 6415 Perkns. — І. Форись, предс.; П. Кізел, секр.; І. Андрусевич, кас.;

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів і члениць, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 9-го січня, в годині 2-гій пополудні в У. Н. Домі. Кожний член обовязково має бути приявний на тих зборах, бо маємо важні справи до вирішення. Уряд на 1938 рік: Т. Сорока, предс.; Лука Блаґітка, заст.; Г. Стеців, секр.; М. Дмитрик, заст.; А. Лебіщак, кас.; Т. Марчишин, заст.; контрольна комісія: Ігнатій Матковський, Григорій Забитко і Іван Стецик; надзирателі хорих: Іван Лучак і Михаїл Курiца; прапорчики: Іван Лучак і Семен Ґураль; приставники до У. Н. Союзу: Т. Сорока, В. Гарасим і Г. Забитко. Збори будуть відбуватися кожної другої неділі у місяці в У. Н. Домі, при 4-тій і Ворт вул. Річні збори ухвалили, що на 1938 рік на піврічних і на річних зборах кожний член має бути приявний; член, що не явився на збори і не заявит причини, в урядника перед зборами, буде караний 50 ц., а урядник $1.00. — Т. Сорока, предс.; А. Лебіщак, кас.; І. Стеців, секретар.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться у неділю, 9-го січня, в годині 2-гій пополудні, в Українській Хаті, 2240 Ґрейлінґ вул. Є важні справи до полагодження. Буде справоздання фінансового секретаря і контрольної комісії за рік 1937. Просимо членів прийти на час. Також просимо родичів, котрі мають діти, щоб їх вписали до Тов. і У. Н. Союзу. Нові урядники на 1938 рік зістали вибрані як слідує: В. Туркевич, предс.; М. Бабій, заст.; І. Заблоцький, фін. секр.; А. Патра, заст.; М. Шаран, рек. секр.; В. Крушельницький, заст.; М. Чубка, кас.; Н. Тиро, заст.; контрольна комісія: О. Курочка, І. Гайдук і М. Джумаґа; надзирателі хорих: Іл. Гришко, Р. Боднар і Ю. Крук. — Михаїл Шаран, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9-го січня, в годині 1-шій пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори. Новий уряд такий: Д. Ґрабський, предс.; Танас Садовський, заст.; Семен Постолюк, секретар-кас.; Іван Семенчук, заст.; Тимко Кальнук, рек. секр.; Йосиф Клипка, заст.; контр. комісія: Григорій Стефанек, Михайло Савчак, Іван Семенчук, заст.; листоноші: Максим Куць, Николай Ґолдер Іван Сидорович і Михайло Лещишин, надзирателі хорих: Іван Паплик, Михайло Матіїшин, Йосиф Клипка Тимко Кальмук: прапорчики: Николай Ґолдер і Атанас Садовський. — Тимко Кальмук, рек., секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Річні збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 9-го січня, в годині 1-шій пополудни, в домі Горожан, 847 Н. Френклин вул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є багато важних справ до полагодження, також буде звіт контролі за минулий піврік, а відтак вибір нового уряду на 1938 рік. — С. Ґвіздь, секр.

БРИДЖПОРТ, ПА. Бр. св. Петра й Павла, від. 383, подає всім інтересованим членам до відома, що на 1938 рік вибрано той сам уряд, то є: Іван Ґрудзінський, предс.; Юліян Кушнір, кас.; Йосиф Муц, рек. секр.. Місячні збори будуть відбуватися що друга неділя по першім, в гали парохіяльній, 492 Форд вул., в годині 2-гій пополудні. — Йосиф Муц, секретар.

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ. (51)

Княгиня від гострих замітів свого чоловіка розплакалася. Вона вміла лиш інших колоти. Але коли її хтось уколов, то вона попадала в плач і нарікання. Та цей раз вона довго не плакала. Переломивши в собі жаль, вона висипалась на адресу Сборова: „Чекай, чекай! Я тобі відплачу. Я тебе цілком відітну від заповіту. Не дістанеш ти ні сотика".

Сборов кинув у її бік згірдливий погляд і відійшов. Він не хотів більше лаяти її, бо бачив, що його шорсткі слова тільки відвертають від нього Джейн. А про Джейн він дбав дуже. Відійшовши на бік, він знов почав застановлятися над словами своєї жінки. Найобразливіші слова жінки не боліли його так, як це, що вона відітне його від заповіту.

Саме для її грошей він оженився з нею. Сліпа надія, що вона „довго не потягне", штовхнула його до цього подружжя. Передтим, як він з нею женився, він змусив її зробити заповіт. Але він у своїй короткозорости забув, що заповіт можна змінити. Оглядаючи здалека свою жінку і Джейн, він снував у своїм серці чорні гадки.

Це були гадки потворного злочинця, який не має ні трошки стриму перед злочином, але не поповнює злочину тому, що боїться якоїсь зверхньої влади. Якби не та влада, то він ні трошки не вагавсяб найпідліше замордувати небажану собі особу. „Жінка буде жити вічно... вона не сконає... треба щось зробити... Коби тільки вона була мертва!" — думав він собі.